

IZ GLAZBENE PROŠLOSTI

Crkveno-glazbena djelatnost Stanislava Prepreka u petrovaradinskoj župi sv. Roka

(svršetak)

Da bi Preprekov crkveno-glazbeni rad u ovoj petrovaradinskoj župi bio dorećeniji, bezuvjetno mu treba dodati popis crkvenih pjesama, dakle, crkveno-glazbeni repertoar, kojim se Preprek služio tijekom 10 godina na tom terenu. Da je uvid u repertoar glazbenika-izvođača od velike važnosti za ocjenu njegova glazbenog djelovanja izvan svake je sumnje.

Iz glazbenog repertoara doznajemo količinu i vrijednost izvedenih skladbi, njihovu pripadnost glazbenim pravcima i oblicima te zastupljenost vrsta glazbe i skladatelja. Također, doznajemo da li je više izvedena poetična ili virtuozna glazba i da li su bile više zastupljene naše ili inozemne skladbe. Sve ove spoznaje govore mnogo o umjetničkom liku glazbenika-izvođača i s kakvoćom njegovih izvedaba čine njegovu osobnu iskaznicu u svijetu glazbe.

Uza sva obavještenja, koja daje, glazbeni repertoar je i glavni činitelj uspjeha. Poznato je npr. da glazbenik osrednjih izvodilačkih sposobnosti s dobro odabranim glazbenim repertoarom postiže veće uspjehe, nego vrstan glazbenik s nezanimljivim repertoarom. Privlačan glazbeni repertoar jest polovica uspjeha dok je druga polovina znalačko izvođenje. To dobro opažamo u glazbeno-izvodilačkoj praksi.

Prije nego razmotrimo crkveno-glazbeni repertoar valja odmah naglasiti da je njegova važnost još veća od gore opisanog repertoara. Ta izuzetna važnost proizlazi iz činjenice što crkvena glazba stoji u službi svete liturgije pa je stoga omeđena njezinim zahtjevima. Ma da je cilj liturgije i crkvene glazbe isti, crkvena glazba neposrednije, snažnije i brže utječe na čovjeka. Glazba s liturgijskim riječima čini jedinstvenu cjelinu, kod korala neraskidivu, pri čemu glazba tim riječima daje osobitu moć. O njenu izuzetno snažnom djelovanju doznajemo ne samo usmeno, nego i iz zapisa mnogih redovnika, svećenika, svetaca, crkvenih naučitelja, crkvenih i svjetovnih skladatelja i drugih.

Crkvena glazba posjeduje vlastitu zakonitost i estetiku usmjerenu hvaljenju i slavljenju Boga pa taj njen jedinstven put, kojim prolazi kroz povijest, mora i biti drugačiji od svih ostalih. Samo takva, istinski prava crkvena glazba može čovjeka uskladiti s Bogom i sa samim sobom.

Ostvarenju božanskog djelovanja crkvene glazbe trebao bi stremiti svaki crkveni glazbenik. Ali budući da u crkveno-glazbenom radu ima još uvijek mnogo propusta, loših navika, stramputica pa čak i zabluda neophodno je progovoriti i o njima.

Ako je crkveni glazbenik, u daljem tekstu orguljaš, svjestan spoznaja o pravoj crkvenoj glazbi i njegov će glazbeni repertoar sigurno svjedočiti u prilog njoj. U tom slučaju on će najvjerojatnije pravilno provoditi i cjelokupni crkveno-glazbeni odgoj. Međutim, moram to ovdje naglasiti, vrlo je štetno mišljenje, a još štet-

nija praksa onih, koji stoje na stajalištu da djecu treba učiti posebnim pjesmama, tobože bližim i razumljivijim njihovu poimanju. Takvo je stanovište potpuno krivo i posljedica je čistog neznanja.

Crkva sv. Roka u Petrovaradinu

Nitko me ne može uvjeriti da djeca, koja su pjevala razne sumnjive, većinom sladunjave pjesmice, mogu kasnije kao odrasla zavaljeti prave crkvene pjesme. Naš narod veli: *Čime se sud napuni time se i napoji*. To drugim riječima znači: »Ako djeca nauče posebne pjesmice neće kasnije htjeti pjevati prave crkvene pjesme, jer će im one biti strane i nerazumljive«. To isto važi i kod učenja glazbala. Ako djeca sviraju samo zabavnu glazbu neće kasnije htjeti svirati ozbiljnu. Da bismo djeci olakšali učenje pravih crkvenih pjesama treba im načiniti izbor najlakših i najkraćih pjesama iz općeg crkveno-glazbenog reper-

toara i prilagoditi ih opsegu njihova grla. Dat šemo im, dakle, iste pjesme kao i odraslima samo u manjoj mjeri. A kada odrastu pjevat će ih s odraslima bez ikakvih poteškoća.

Moramo zato strogo osuditi zagovaratelje, a još više promicatelje takva nakaradnog i izopačenog crkveno-glazbenog odgoja. Isto tako moramo osuditi i loš crkveno-glazbeni odgoj do kojeg dolazi uslijed osobnog isticanja, osobne umišljenosti, osobne želje za slavom itd, ali to su ipak rjeđi primjeri u crkveno-glazbenoj praksi.

Za ispravan rad na području crkvene glazbe nikada nije kasno i svatko se tu može popraviti i dotjerati uz najmanju dobru volju. Danas pogotovu možemo s lakoćom raditi pravilno, jer postoje zakoni o crkvenoj glazbi kao i razna pomagala u crkveno-glazbenom radu. Osim toga tu je povrh svega i naš dugogodišnji časopis za duhovnu glazbu »Sv. Cecilija« kao i naša nedavno štampana Hrvatska liturgijska pjesmarica »Pjevajte Gospodu pjesmu novu«. Tko svoj crkveno-glazbeni repertoar gradi od skladbi iz naše liturgijske pjesmarice sigurno ide najboljim putem. Ako tomu dodamo i redovno čitanje časopisa »Sv. Cecilija« tada je uspjeh potpuno zajamčen.

Sreća je što je Stanislav Preprek, iako preopterećen mnogim poslovima i dužnostima, ipak dospio zabilježiti i svoj crkveno-glazbeni repertoar. Tako je sada i ovaj popis jedan od dokaza njegova rada u ovoj župi. Da su i svi ostali naši crkveni glazbenici tako revno zapisivali svoje crkveno-glazbene repertoare mogli bismo daleko bolje prikazati našu crkveno-glazbenu prošlost.

Popis Preprekova crkveno-glazbenog repertoara sadrži 160 pjesama i dvije mise. To je velik broj pjesama kada se zna u kakvim je teškim i često nemogućim prilikama radio.

Većina crkvenih pjesama toga popisa izvedena je jednoglasno, a znatno manji dio dvoglasno, troglasno i četverglasno. Jednoglasno, dvoglasno i troglasno pjevanje bilo je praćeno orguljama, a četverglasno je izvedeno a cappella. Sve latinske pjesme kao i dvije latinske mise pjevane su na našem jeziku. Dvije božićne pjesme izvedene su solo. Okrugličeva božićna kantata »O Isuse poljubljeni« izvedena je u cijelosti kao i njegova božićna pjesma »Veselje ti navješćujem«, koja se sastoji od tri napjeva. Sve sam ove napomene iznio ovdje zato da se ne moraju navoditi u samom popisu pjesama, jer bi zauzele dosta prostora.

*Sto sam pjevao sa župskim zborom
u crkvi sv. Roka od 1927. do 1937.*

*Stare župske pjesme,
zadržane i ponešto popravljene*

Ulazne
Sa nebesa sad će doći
Bože, evo dolazimo

Svetotajstvene
Svet
Ne ostavi nas
Zdravo Tijelo
Blagoslovljen budi Bog

Došašće
Poslan bi anđel Gabrijel
Zdravo budi, Marijo, prejasna
Zdravo budi, Marijo, Bog
Zazivam vas svekolike

Božić (stare pjesme)
O pastiri, čudo novo
Svim na zemlji
Kakve s' to jasnosti
Danas se čuje
Vjerujem u Boga
O slavna, betlemska
Neba dvorani
Radujte se, narodi
Narodi nam se (šibarska)

Božić (nove pjesme)
Ustajte pastiri
Hajdmo, hajdmo
Gloria in excelsis Deo

Slava Bogu
Vjerujem u tebe
O Isuse poljubljeni
O Isuse, ti sunašće
Djetešce nam se rodilo
Pojmo glasno
Veseli'te se, kršćani
Veselje ti navješćujem
Nebo visoko
Čudo Božje milosti

Korizma
Počinje se strašna muka
O grešnici
Isus, mudrost Očeva
Amo sad, grešnici
Rascvijljena Majka staše

Uskrs
Isukrst nam slavni
Opet sunce, svjetlost

Na čast uskrsnuvšega
Kraljice neba, raduj se

Marijanske i ostale
Marijo, svibnja kraljice
4 napjeva litanija MB
4 napjeva marijanskih antifona
1 napjev litanija
za Cvjetnicu i Glušnicu
1 napjev antifona
za Cvjetnicu i Glušnicu

PJESME IZ HCK
IX. koralna misa
Koralni rekviem

Ulazne
Pred Božanstvom tvojim
K tebi grne

Svetotajstvene
S rajskih visina
Moj isuse
Zdravo Tijelo
Sveta hostija
O da mogu
Uzmiti, jedite
Ave Jesu
Spalta br. 28
Našao sam
Našao sam
Pun vjere stoj
O salutaris hostia
O Isuse, o moj Spasitelju

Došašće
Creator alme Siderum
Zlatnih krila
Pučice lijepo pjevaju
Evo ide čas
Raduj se, grade Nazaret
Nebesa Tvorče
O Marijo, ti sjajna
O rumena zoro
Zdravo Djevice

Božić
Jesu Redemptor
Kirie eleison
Svim na zemlji
Dvorani neba
Veselje ti navješćujem
U to vrijeme godišta
S nebesa anđel sišao
Tama je svud
Kad Djeva milost dobila
O Betleme, grade slavni
Djetešce ti moje drago
Uspavanka malom Isusu
Rodio se Bog i čovjek
O pastiri, vjerni čuvari
Narodi nam se (stari)
Narodi nam se (oblični)
Tri kralja jahahu
Kada zvijezda divna

Korizma
Sretnih li vas
Svaka duša
Narode moj
O Isuse izranjeni
O Isuse, ja spaznajem
Dobri Kriste

Litanije
Presv. Srcu Isusovu
Majci Božjoj I
Majci Božjoj II
Majci Božjoj III
Pjesma zahvalnica
Tebe Boga hvalimo (koral)
Tebe Boga hvalimo (Haydn)

Pjesme, kojih nema u HCK
O Kriste (G. Stein)
Gospode, nisam dostojan (Preprek)
Marijo, svibnja kraljice (Lučić)
Litanije Majke Božje (H. Sattner)
Zdravo, morska zvijezdo
Marijo, Marijo (D. Plut)
Kraljice nebesa

Deo gratias (Bogu hvala)
Svećani
Duplex I
De Beata
Uskrsni
Uskrsni do Duhova
Nedjeljni za Došašće
Nedjeljni za Korizmu

Stala Majka
Vexilla Regis

Uskrs
Victimae paschali
Uskrsnu Isus doista
Gospodin danas uskrsnuo
Isus je uskrsnuo
Nek mine Majko
Pjevaj hvale, Magdaleno
Već zoro rumen prosipa
Kraljice neba

Spasovo
Kako krasno svršuje se

Duhovi
Veni Sancte Spiritus
Veni Creator Spiritus
O dodi, Stvorče

Tijelovo
Lauda Sion
Adoro te
Ave verum
Usta moja (O tolika)
Usta moja (O tolika)
Sakramentu veličajnom
Svet
Ne ostavi nas
Tantum ergo (O tolika)
Pohvale Imenu Božjemu I
Pohvale Imenu Božjemu II

Srce Isusovo
Do nebesa
O Srce, žrtvo ljubavi
O Srce Sina Božjega
Srcu Isusovu

Krist Kralj
O vječna Sliko Višnjega

Svi Sveti
Oprosti, Kriste, slugama

Marijanske
Ave maris stella
O Marijo mila
Marijo, slatko ime
Majko Božja
Marijo, o nado ljudi
Majci Spasa
Djevi Mariji
O Djevo blažena
Marijo, Majko ljubljena
Zdravo budi, Kraljice
Marijo, pogledaj
Marijo, svibnja kraljice
Zdravo, Djevo čista
K tebi oči podizemo
Majci Božjoj
Kraljice svete krunice
Djevice nevina
Lurdskoj Gospi

Svetima
Jesu corona virginum
Sv. Josipu (Zanatlijo tih)
Sv. Alojziju i sv. Roku
Sv. Petru i Pavlu
Sv. Cirilu i Metodiju